Regional innovationsstrategi för Kronobergs län

Förord

REGION KRONOBERG

Världen och Kronoberg står inför ett antal stora globala samhällsutmaningar som inte kan lösas av enskilda företag, universitet eller nationer. Dessa samhällsutmaningar löses bäst genom att koppla samman länets styrkor och arbeta utmaningsdrivet i nya konstellationer. En stärkt innovationsförmåga är också vägen till ökad konkurrenskraft för Sveriges och Kronobergs näringsliv och bidrar även till ett ökat förädlingsvärde på alla våra arbetsplatser så att mer nytta kan tillföras till kunder, medborgare eller användare. Det är vår övertygelse att Kronoberg har en stor outnyttjad potential som vi tillsammans kan utveckla!

Den regionala innovationsstrategin bidrar till att uppnå länets målbild "Gröna Kronoberg 2025 – Kronoberg växer i öppna och hållbara livsmiljöer med förnyelseförmåga." För att uppnå den är det viktigt att alla delar av samhället deltar, bidrar och samhandlar – näringsliv och akademi såväl som offentlig och civil sektor.

Med en bas i OECDs analys av länet samt en funktionsanalys av innovationssystemet i Kronoberg så har en bred dialog genomförts. Totalt har cirka 300 personer som representanter hela länet och alla delar av samhället deltagit. Resultatet av arbetet håller du i din hand och nu tar det gemensamma arbetat med att genomföra strategin vid. Tack alla ni som bidragit med kunnande, idéer och konkreta förslag till hur förutsättningarna för innovation i länet kan förbättras!

Anna Fransson, *Regionstyrelsens ordförande*, **Region Kronoberg**

Linnéuniversitetet

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

För Linnéuniversitetet är det naturligt att vara engagerad i samhällsutvecklingen. *Samhällelig drivkraft* är en del av vår vision och strategi och en grundläggande princip som innebär att vi, liksom vetenskapsmannen Carl von Linné, genom våra studenter och vår forskning vill bidra till att skapa en bättre framtid. När flera viktiga aktörer i Kronoberg samlar sina krafter mot gemensamma mål, kan vi tillsammans göra verklig skillnad!

Stephen Hwang, *Rektor*, **Linnéuniversitetet**

Länsstyrelsen i Kronobergs län har till uppdrag att främja länets utveckling, föra ut den nationella politiken och bedriva en effektiv förvaltning. Vårt profilområde är "landsbygdens utveckling" och här har självklart en ökad grad av innovation en viktig roll. Genom Landsbygdsprogrammet har också länsstyrelsen möjlighet att ge konkret stöd till innovationsarbete på landsbygden.

Kristina Alsér, *Landshövding*, **Länsstyrelsen i Kronobergs län**

INNEHÅLL

Förord **2**

Kapitel 1. UTGÅNGSPUNKTER FÖR DEN REGIONALA INNOVATIONSSTRATEGIN **4**

Vad är innovation? **4**

Varför behöver Kronoberg en innovationsstrategi? **4**

Samhällsutmaningar 4

Regionala utmaningar 6

Nyttja Kronobergs styrkor 7

Kapitel 2. REGIONALA INNOVATIONSSTRATEGINS MÅL OCH PRIOTERINGAR **9**

Innovationsutveckling i samhandling mellan företag och organisationer **10**

Mål 1: Kronoberg ska 2025 utveckla länets styrkor genom utmaningsdriven samhandling mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor 10

Innovationsutveckling inom företag och organisationer **14**

Mål 2: Kronoberg har 2025 en förbättrad tillgång till och nyttjandegrad av olika sorters kompetens samt en ökad förändringsvilja och innovationsförmåga 14

Stöd för utveckling av innovationer **16**

Mål 3: Kronoberg har 2025 ett ökat antal nya konkurrenskraftiga företag och ett ökat antal innovativa idéer 16

Kapitel 3. STRATEGINS GENOMFÖRANDE **19**

Utmaningsdriven innovation i fokus för samarbetet **19**

Ansvar och roller **19**

Uppföljning och utvärdering **21**

Hur går vi till väga? **22**

Ordlista - Innovation **24**

Indikatorer för Regionala Innovationsstrategin **25**

KAPITEL 1. UTGÅNGSPUNKTER FÖR DEN REGIONALA INNOVATIONSSTRATEGIN

Utgångspunkterna för den regionala innovationsstrategin är en bred definition av innovation samt de samhällsutmaningar vi står inför i Kronoberg och världen. Dessa samhällsutmaningar löses bäst genom att koppla samman länets styrkor och arbeta utmaningsdrivet i nya konstellationer.

VAD ÄR INNOVATION?

Innovation är allt från nya tekniska lösningar och tjänster till nya sätt att organisera arbetsprocesser. IKEAs platta paket som omvälvde möbelbranschen var en tydlig processinnovation som sedermera låg till grund för Sveriges kanske största exportsuccé. För att kallas innovation ska idén ha omsatts till verklig nytta för samhälle, användare eller för kunder.

Innovation definieras av OECD som:

"Införandet eller genomförandet av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, nya marknadsföringsmetoder eller nya sätt att organisera affärsverksamhet, arbetsorganisation eller externa relationer".

Med andra ord handlar innovation om att skapa nya idéer och omsätta dem till nytta!

(Kallas ibland även "Oslomanualen")

I en region som Kronoberg, som bland annat kännetecknas av många underleverantörs-företag utan egen produkt, kan begreppet innovation även inrymma frågor som att identifiera och implementera nya material, tjänster eller produktionsmetoder. Det kan också handla om sätt att öka flexibilitet och samarbeten mellan företag för att möta nya kundförväntningar eller att addera nya tjänster till befintliga produkter.

Innovation har numera en bredare betydelse än tidigare. Innovationer är inte bara uppfinningar, utan kan stå för något är **nytt för organisationen, nytt för marknaden** eller **nytt för en bransch** men också något som är **nytt för hela världen**. Idéer till innovationer kan födas överallt. Här vill vi öppna för att ta tillvara idéer som kan bli lösningar på uttalade behov och samhällsutmaningar.

VARFÖR BEHÖVER KRONOBERG EN INNOVATIONSSTRATEGI?

För att Sverige ska kunna behålla och stärka sin välfärdsnivå måste landets konkurrenskraft på globala marknader förbättras. En stärkt innovationsförmåga är vägen till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv men också för ett ökat förädlingsvärde på alla våra arbetsplatser så att mer nytta kan tillföras till kunder, medborgare eller användare. Ett annat skäl till behovet av innovation är de samhällsutmaningar vi står inför.

SAMHÄLLSUTMANINGAR

Stora globala utmaningar är bland annat kopplade till klimat, energi, miljö och den demografiska utvecklingen, men också till social trygghet och delaktighet, god hälsa och folkhälsa samt utbildning. Samhällsutmaningar har blivit en allt starkare drivkraft för nya innovativa lösningar och därigenom också nya affärsmöjligheter. Det är avgörande att även den offentliga sektorn blir mer innovativ, dels eftersom nya arbetssätt kan öka effektiviteten och kvalitén i våra välfärdstjänster och dels eftersom den offentliga sektorn genom sina inköp kan skapa större efterfrågan på innovativa lösningar.

Aktörer i vår region står inför utmaningar som inte alltid kan lösas av ett enskilt företag, universitet eller organisation utan kräver en effektiv samverkan mellan politik, näringsliv och forskning. Det är i skärningspunkterna mellan olika kompetenser som innovation sker bäst.

Sveriges innovationsmyndighet Vinnova har identifierat fyra samhällsutmaningar utifrån uppgiften att främja hållbar tillväxt i Sverige; *Hållbara och attraktiva städer, Framtidens hälsa och sjukvård, Konkurrenskraftig produktion* och *Informationssamhället 3.0*. Dessa bygger på att Sverige i flera avseenden har goda förutsättningar att vara i framkant när det gäller innovativa lösningar.

Regionala innovationsstrategin lyfter fram behovet av innovation överallt där samhället måste tackla nya utmaningar, stora som små. Sådana utmaningar finns inom alla fyra sektorer; näringslivet, offentliga och civila sektorn samt akademin.

UTMANINGSDRIVEN INNOVATION

Regionala innovationsstrategin pekar ut utmaningsdriven innovation som en nyckelfaktor för innovationsutveckling i Kronoberg. Utmaningsdriven innovation sätter utmaningen i centrum. Utifrån detta identifieras kompetenser och talanger som på bästa sätt kan bidra till att lösa problemställningen – oberoende av bransch, forskningsområde eller organisations-tillhörighet.

Figur 1: Utmaningsdriven innovation

Innovationsutveckling bör ske i gräns-överskridande samverkan där man ser bortom geografiska, branschvisa och sektoriella gränser. De kompetenser och resurser som bäst bidrar till att lösa den specifika utmaningen och bemöta utpekade problemställningar är de som ska kopplas på. Heterogena grupper och team avseende ålder, kön, bakgrund och erfarenheter är utgångspunkten.

Att ta itu med specifika samhälls- och kundupplevda utmaningar innebär att man både hittar lösningar på problemen och genererar hållbar tillväxt och samhällsnytta. Nya värderingar, demografiska förändringar, globala miljöutmaningar, lagar och regler driver efterfrågan av allt mer resurssmarta, individualiserade produkter, tjänster och system. Eftersom utmaningarna spänner över flera gränser för såväl kompetensområden som organisationer så krävs bred samverkan mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor.

Social innovation definieras av VINNOVA som:

”Nya tjänster, varor, metoder och arbetssätt som bidrar till ett inkluderande och välmående samhälle. Det handlar om idéer som i förlängningen förbättrar människors välstånd och förnyar sättet att tänka som individ, organisation och samhälle. ”

En variant på utmaningsdriven innovation är **social innovation**. Social innovation sätter ett inkluderande och välmående samhälle i centrum.

REGIONALA UTMANINGAR

Kronoberg står inför ett antal utmaningar med koppling till länets innovationsförmåga. Dessa utmaningar utgör grunden för mål och prioriteringar i den regionala innovationsstrategin.

BRISTANDE ERFARENHET AV FORSKNINGS- OCH INNOVATIONS-SAMVERKAN	Det finns bristande erfarenhet och kultur i flera offentliga och privata organisationer gällande innovationsfrämjande verksamhet. Inte minst gällande samverkan med forskning. Den offentliga och privata sektorn står inför stora utmaningar och behovet av innovativa lösningar är stort.
SVAG LÄNK MELLAN LÄNETS FORSKNING OCH UTBILDNING OCH NÄRINGSLIVETS BEHOV	Det finns en svag koppling mellan kompetensbehovet på länets arbetsmarknad och de utbildningar som erbjuds på gymnasie- och universitetsnivå. T.ex. saknas en högre ingenjörsutbildning. Linnéuniversitetets internationella spetsområden (excellence centers) matchar det regionala näringslivet dåligt vilket skapar svagare förutsättningar för gränsöverskridande samarbete mellan universitetet och länets aktörer.
OTYDLIGA REGIONALA STYRKOR OCH SVAGT PROFILERADE INNOVATIONSMILJÖER	Länet saknar tydligt utpekade styrkor med volym och internationell konkurrenskraft. Därmed finns en otydlighet i regionala prioriteringar i innovationsarbetet. Det råder brist på internationellt starka innovationsmiljöer som kan tjäna som arenor för innovation mellan företag och innovatörer. Vinnväxt-initiativet Smart Housing Småland är en innovationsmiljö under uppbyggnad som visar på positiv utveckling.
SVAGA KLUSTER MED TRIPLE HELIX SAMVERKAN	Det råder en avsaknad av starka kluster och klusterinitiativ där nära samverkan sker mellan näringsliv, offentlig sektor och akademi. *Tunga fordon* undantaget. Länets aktörer har inte upparbetat ett samlat arbetssätt för att få fram och vidareutveckla klusterbildningar.
SVAGA KONKURRENSMEDEL OM TALANG	Kronoberg är ett landsbygdslän och har en låg nivå av kunskaps- och tjänsteintensiva företag. Risken är att innovativa och växande företag samt unga talanger söker sig mot svenska och internationella storstadsområden med snabbare ekonomisk utveckling och förnyelseförmåga. Lönenivåerna i länet är ofta förhållandevis låga och det finns relativt små arbetsmarknader vilket håller tillbaka inflyttning.
LÅG UTBILDNINGSNIVÅ	Näringslivet uttrycker att det finns en brist på personer med relevant utbildningsbakgrund. Utbildningsnivån i länet, sett till andelen av befolkningen med en förgymnasial utbildning, är lägre än riksgenomsnittet och snittet för regioner utanför storstadsregionerna. Årligen flyttar fler med en hög utbildning från än till länet.
DEMOGRAFISK UTMANING OCH STORA BEHOV AV GENERATIONSVÄXLING	Kronoberg står inför en demografisk utmaning med en allt högre andel äldre invånare vilket ställer krav på utveckling av den offentliga sektorn. Kronoberg har även bland Sveriges äldsta företagsledningar och det finns stora behov av att hitta nya personer som kan ta över och vidareutveckla verksamheterna. Motsvarande behov av att ersätta äldre medarbetare och ledare finns i alla sektorer.
FÖRETAGS- OCH ORGANISATIONS-KULTURER SOM MOTVERKAR INNOVATIVA IDÉER	Det finns en bristande vilja till förändring och innovation. Ledarskap och organisationskulturer är inte anpassade för innovationsfrämjande verksamhet och kunskapen om innovation är ofta låg. Incitamentsystemen inom akademin är inte fullt understödjande för samverkan med det omgivande samhället och för innovationsorienterad verksamhet.

LÅGT FÖRÄDLINGSVÄRDE, INNOVATIONSGRAD	I länet finns ett utbrett produktions- och produktkunnande inom flera områden. Stora delar av länets näringsliv har dock behov av att höja förädlingsvärdet och innovationsgraden i varor och tjänster. T.ex. genom att bygga in mer kunskap, ett starkare varumärke, strategier kopplade till kund- och marknadsbehov, addera digitala tjänster eller andra innovativa mervärden.
DÅLIGT KOORDINERAT INNOVATIONSSTÖDS-SYSTEM	De aktörer i länet som har som uppgift att stödja innovatörer och företagare är inte fullt koordinerade med varandra. Systemet upplevs snårigt av många och det är svårt att veta var man ska vända sig som innovatör. Samordningen av innovationsstödssystemet försvåras av att aktörerna har olika huvudmän och finansieringskällor.
OFFENTLIG SEKTOR SVAG PÅ INNOVATIONS-UPPHANDLING	Sättet att upphandla varor och tjänster inverkar på förnyelse och innovation i alla sektorer. I synnerhet är det viktigt att öppna upp för nyskapande lösningar på existerande behov och utmaningar. Det finns ambitioner och initiativ i länet när det gäller upphandling av innovationer men mycket återstår.
BRISTANDE MATCHNING MELLAN INNOVATIONER OCH RISKKAPITAL	Innovatörer och företagare har ofta behov av kapital för att utveckla och förverkliga en innovation. Flera vittnar om svårighet att få tillgång till kapital. Omvänt vittnas det om att kapital finns men det är brist på utvecklingsbara innovationer. En bättre matchning mellan innovationer och riskkapital måste till.

NYTTJA KRONOBERGS STYRKOR

Med hjälp av utmaningsdriven innovationsutveckling som kopplar samman länets styrkor kan Kronoberg tackla globala samhällsutmaningar och de utpekade regionala utmaningarna.

Kronoberg har på många sätt ett bra utgångsläge med ett antal styrkor som redan skapat innovation och som har fortsatta möjligheter till tillväxt. Länets starka bas av små och medelstora företag lämpar sig väl för att få till stånd en modern kunskapsbaserad ekonomi. Små och medelstora företag har ofta en fördel jämte stora företag när det gäller hastighet i att anpassa sig till nya marknader och möjligheter. Med det sagt har dock länets större företag en viktig roll att spela som dragare och möjliggörare och bidrar till länets attraktivitet på ett avgörande sätt.

Kronobergs näringsliv är särskilt starkt inom:

SKOG OCH TRÄVARUINDUSTRIN

I Småland finns 75 % av Sveriges trärelaterade industri. Från små designföretag och snickerier till stora producerande företag. Forskning, utbildning och utveckling finns också. Småländskt samarbete sker inom ramen för *Träregion Småland* samt Vinnväxt-miljön *Smart Housing Småland*. I Smart Housing kopplas även länets styrka inom trä samman med den inom glas då glasforskningsinstitutet *Glafo* ingår i miljön.

TILLVERKANDE INDUSTRIN

20 % av länets sysselsatta arbetade 2013 inom tillverkning och utvinning vilket är 7 procentenheter fler än i riket. Glasbruk, skogsbruk och sågverk har länge varit basen, men kompletteras med en styrka inom t.ex. fordon-, plast- och aluminiumindustri. *Tunga fordon* är landets största kluster inom just tunga fordon och Linnéuniversitetet huserar *Linneus Technical Centre* där akademi och företag med koppling till teknik samverkar. Noder finns i Ljungby och Älmhult.

INFORMATIONS OCH KOMMUNKATIONSTEKNOLOGI (IKT)

IKT är en av de branscher som utvecklats starkast de senaste tio åren. Med en särskild koncentration till Växjö och Älmhult är länets andel anställda inom näringslivet verksamma i IT-relaterade tjänsteföretag näst högst av Sveriges län näst efter Stockholm. Branschen har även en snabb tillväxt på 20 % mellan 2007-2012. På Linnéuniversitetet finns *Information Engineering Centre* som samlar nära 200 företag och organisationer inom branschen.

Ser man till vilka branscher som kan anses vara länets mest innovativa stämmer det väl överens med ovanstående. Vid en sammanvägning av specialiseringskvot, förekomsten av stora företag som bidrar med internationella nätverk och spridningseffekt till underleverantörer, andelen anställda med hög utbildning, hög produktivitet samt huruvida branschen är bunden till länet som plats så märker tre branscher ut sig: **maskintillverkning, IKT-sektorn samt Träindustrin**.

I Kronoberg finns, relativt andra län, även en stor andel sysselsatta inom **kulturella och kreativa näringar (KKN)** – framförallt i Växjö och Älmhults kommuner. Länets kulturella och kreativa näringar ser dock annorlunda ut än rikets med en tydlig koncentration till **industri- och produktionsdesign**. IKEA spelar självklart en stor roll här, men länet har flera starka varumärken inom framförallt möbler och glas. Det finns även koppling till forskning och utbildningar på Linnéuniversitetet och länets folkhögskolor. Den största tillväxten av nya företag inom näringarna har under perioden 2007-2012 skett bland enskilda utövare av någon form av kulturellt- eller konstnärligt uttryck. En styrka för länets kulturutbud, men också en kompetens som kan bidra till utveckling och innovation i andra branscher.

Länet har en till stora delar outnyttjad styrka i **besöksnäringen** - vår orörda natur, kommande nationalpark kring sjön Åsnen, skogar och sjöar. Miljöer som lockar turister från Europa till Kronoberg och som lyftes som ett område med stor utvecklingspotential av OECD. Möbelriket och Glasriket är starka varumärken på området. Kronoberg har även den senaste femårsperioden haft den, relativt sett, största ökningen av antalet gästnätter jämfört med övriga län.

En annan stark bransch i länet är **logistik** som utvecklats i en positiv riktning de senaste åren. På Linnéuniversitetet, med placering till Ljungby, finns *Centrum för Informationslogistik* och på senare år har ett flertal logistikinriktade företag etablerat sig i länet. Kronoberg har även förhållandevis stark **social ekonomi** med nationellt goda exempel som kooperativet Macken samt en lång erfarenhet av att arbeta med **hållbarhet**. Det finns även en stark vilja i länet att utvecklas inom området **mat**.

Kronobergs goda samarbete med grannlänen i Småland och Blekinge är även det en styrka som möjliggör större satsningar än vad som varit möjligt om varje län arbetat var för sig. Några exempel är t.ex. de satsningar som görs inom ramen för Smart Housing Småland, Trästrategin och inom besöksnäringen.

KAPITEL 2. REGIONALA INNOVATIONSSTRATEGINS MÅL OCH PRIOTERINGAR

Den regionala innovationsstrategin har tre mål. Målen visar i vilken riktning länet ska gå och har sin grund i utpekade utmaningar och styrkor.

Innovation i samhandling mellan företag och organisationer

Utmaningar

-Bristande erfarenhet av Forsknings- och innovationssamverkan

-Svag länk mellan forskning och utbildning och näringslivets behov

-Otydliga regionala styrkor och svagt profilerade innovationsmiljöer

-Svaga kluster med triple helix-samverkan

Prioriteringar

-Utvecklad samverkan mellan akademi och omgivande samhälle

- Utveckla miljöer som främjar utmaningsdriven innovation

-Utveckla starka utmaningsdrivna fokusområden

Mål

Kronoberg ska 2025

- utveckla länets styrkor genom utmaningsdriven samhandling mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor

Innovation inom företag och organisationer

Utmaningar

-Svaga konkurrensmedel om talang

-Låg utbildningsnivå

-Demografisk utmaning och stora behov av generationsväxling

-Företags- och organisationskulturer som motverkar innovativa idéer

Prioriteringar

-Utveckla företag och organisationers förmåga att nyttja, attrahera och tillvarata olika sorters kompetens

-Utveckla företag och organisationers innovationsfrämjande ledarskap och organisationskultur

Mål

Kronoberg har 2025 en
- förbättrad tillgång till och nyttjandegrad av olika sorters kompetens

-ökad förändringsvilja och innovationsförmåga

Stöd för utveckling av innovationer

Utmaningar

-Lågt förädlingsvärde och innovationsgrad

-Dåligt koordinerat innovationsstödsystem

-Offentlig sektor svag på innovationsupphandling

-Bristande matchning mellan innovationer och riskkapital

Prioriteringar

-Utveckla kunskapen om och nyttjandegraden av verktyg för innovationsutveckling

-Förbättra matchningen mellan innovationer och riskvilligt kapital

- Utveckla ett samordnat företagsfrämjande och innovationsstödjande-system tillgängligt för näringsliv, akademi samt offentlig och civil sektor.

Mål

Kronoberg har 2025 ett

- ökat antal nya konkurrenskraftiga företag

- ökat antal nyttiggjorda innovativa idéer.

INNOVATIONSUTVECKLING I SAMHANDLING MELLAN FÖRETAG OCH ORGANISATIONER

MÅL 1: KRONOBERG SKA 2025 UTVECKLA LÄNETS STYRKOR GENOM UTMANINGSDRIVEN SAMHANDLING MELLAN AKADEMI, NÄRINGSLIV, OFFENTLIG OCH CIVIL SEKTOR

Mål ett rör prioriteringar och åtgärder som är kopplade till behovet av innovationsarbete i samhandling mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor. Bland annat behöver vägar finnas för att koppla forskning och utbildning närmare det omgivande samhället. Kronobergs förutsättningar kräver också ett fokuserat arbete kring innovation. Resurser och kompetenser finns inte för att kunna kraftsamla på alla områden. Två utmaningsdrivna fokusområden utses därför. Det är dock viktigt att påpeka att val av fokusområden inte utesluter vikten av att även andra områden arbetar med innovationer.

PRIORITERING: UTVECKLAD SAMVERKAN MELLAN AKADEMI OCH OMGIVANDE SAMHÄLLE

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Bristande erfarenhet av Forsknings- och innovationssamverkan
- Svag länk mellan forskning och utbildning och näringslivets behov

Prioriteringen innebär:

Samspelet mellan forskning, utbildning och det omgivande samhället är centralt för länets innovationsförmåga. Den forskning som bedrivs på Linnéuniversitetet och andra forskningsinstitut i länet bör vara starkt kopplad till de utmaningsdrivna fokusområden som länet prioriterar och till de behov som det omgivande näringslivet och samhället har. Kringliggande samhälle och näringsliv bör i sin tur bli bättre på att se möjligheterna med den kompetens som Linnéuniversitetet erbjuder. Matchningen mellan de kompetensbehov som finns och utbudet bör med andra ord förbättras.

Fler effektiva gränsöverskridande processer krävs för att lyckas med detta. Linneaus Technical Centre (LTC) och Information Engineering Centre (IEC) är föregångare vad gäller akademins samverkan med näringslivet, men dessa initiativ behöver utvecklas vidare. En möjlig framtida utveckling av LTC är t.ex. inrättandet av så kallade Teknikplattformar där forskning och utveckling samverkar med näringslivet. Ett exempel där IEC samverkat i quadro-helix och med en gemensam utmaning i centrum är uppstarten av Coder Dojo i Växjö. Coder Dojo är en rörelse med mål att lära barn och ungdomar att programmera och det har i Kronoberg skett i samverkan mellan IEC, frivilliga programmerare och AV-Media. Humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning är inte minst viktig när det kommer till länets behov av innovation av nya arbetssätt, tjänster och processer och här har samverkan inte kommit lika långt som inom teknik och IKT. Inom skola finns t.ex. Regionalt utvecklingscenter för skola (RUC) som ett gott exempel. Med koppling till vården finns bl.a. det avtal som FoU-avdelningen på Region Kronoberg har tillsammans med Linnéuniversitetet. Det finns även behov av miljöer där aktörer kan träffas över bransch- och ämnesgränser.

En utmaning att lösa är att akademins roll i samhällsutvecklingen i första hand är att bidra med forskning och utbildning. Samverkansuppdraget är en viktig tredje uppgift, men i dagens meriteringssystem inte lika belönande. Därför utreder staten för närvarande, med VINNOVA som ansvarig myndighet, formerna för att bedöma, värdera och belöna lärosätenas samverkan.

Vinnova definierar samverkan som *"en interaktiv process som skapar ömsesidig nytta, både för universitet och högskolor och samverkanspartners."*

Insatser ska vidtas för att göra företag och organisationer mer öppna för att samverka med forskare i samband med innovationsprocesser och verksamhetsutveckling. På samma sätt ska vägar sökas för att studenter och doktorander i större utsträckning används som förändringsagenter som kan bidra till förnyelse i näringslivet och i offentlig sektor. Ett exempel på möjliga dörröppnare för kontakter mellan Linnéuniversitet och övriga samhället är Studentmedarbetare och den portal för kontakter mellan länets näringsliv och studenter som öppnades hösten 2014, My Career. Ett annat exempel är de insatser som görs inom ramen för den regionala näringslivsarenan Tvärdrag. Samverkan ska ske på ett sätt som är till vinning för alla inblandade parter.

Åtgärdsförslag:

- Vidareutveckla gemensamma satsningar mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor
- Genom långsiktiga insatser verka för ökade kontakter mellan studenter och doktorander samt länets företag och organisationer

PRIORITERING: UTVECKLA MILJÖER SOM FRÄMJAR UTMANINGSDRIVEN INNOVATION

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Otydliga regionala styrkor och svagt profilerade innovationsmiljöer
- Svaga kluster med triple helix-samverkan

Prioriteringen innebär:

Att möta de utmaningar regionen står inför kräver gränsöverskridande samarbete som tillvaratar kompetenser från olika sektorer, organisationer och erfarenhetsbakgrunder. Nationell och internationell samverkan, omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten bör ökas i omfattning eftersom det utgör verktyg för lärande och innovation i regionen. Det handlar inte om att imitera utan att agera tidigt utifrån förändringar i omvärlden. Det utmaningsdrivna innovationsarbete som beskrivs i den här strategin bör inbegripa samverkan med kompetenser utanför länet.

Miljöer som främjar utmaningsdriven innovation behövs – mötesplatser och forum där företagare kan kopplas samman över branschgränser tillsammans med akademin och offentliga aktörer och där civilsamhällets, användarens och kundens innovationsförmåga tas tillvara. Innovationsfrämjande miljöer bör vara tillgängliga för aktörer från hela regionen.

Åtgärdsförslag:

- Verka för att utveckla innovationsfrämjande miljöer som utgör mötesplats för akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor och att dessa finns tillgängliga i hela länet.

PRIORITERING: UTVECKLA STARKA UTMANINGSDDRIVNA FOKUSOMRÅDEN

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Otydliga regionala styrkor och svagt profilerade innovationsmiljöer
- Svaga kluster med triple helix-samverkan

Prioriteringen innebär:

I syfte att koncentrera länets insatser till utmaningar som har en koppling till länet och där flera för länet starka branscher, forskningsområden och aktörer inom offentlig och civil sektor kan samverka och samhandla utses två utmaningsdrivna fokusområden. De berör utmaningarna *Hållbart boende* och *Konkurrenskraftig produktion.*

För båda dessa områden är digitaliseringen en kraft som påverkar förutsättningarna och möjligheterna. Digitaliseringen har skapat och skapar ständigt nya affärsmöjligheter och ger upphov till nya produkter, nya produktionsmönster, förändrade leverantörskedjor och rationaliseringar. **Det finns därmed stora möjligheter i att koppla samman länets styrkor inom skog- och trävaruindustri, tillverkande industri och IKT-företag.**

Det finns även vinster att göra genom att sträva mot en cirkulär ekonomi med kretsloppstänk. Att gå ifrån en produktionsmodell som innebär att utvinna en resurs, förädla den till en produkt, och sedan slänga den, och istället gå till en cirkulär modell som innebär att produkter antingen är biologiskt nedbrytbara, eller kan återinföras i det tekniska kretsloppet – d v s återanvänd, minimera, återvinn. Återanvändning, reparation och återvinning blir normen - konsumenter blir användare och produkter blir funktioner. Inriktningen mot en cirkulär ekonomi (kretsloppssamhälle) innebär en förändring längs hela värdekedjan, vilket kräver innovation, inte bara i fråga om teknik.

Cirkulär ekonomi handlar om att hålla jordens resurser intakta på ett lönsamt sätt.

HÅLLBART BOENDE

Efterfrågan på lösningar för ett *hållbart boende* växer världen över. Sverige har en påtaglig bostadsbrist vilket ställer krav på hållbara, smarta och kostnadseffektiva bostäder och boendelösningar. Ute i världen liksom i Sverige ökar urbaniseringen. Andelen människor med krav och behov av ett kvalitativt boende i världen beräknas bli miljarder fler. Det får konsekvenser både för stad och landsbygd. Exportmöjligheterna är stora.

Hållbart boende hanterar flera utmaningar som rör utvecklingen av Kronobergs län där t.ex. lösningar för att möta demografiska utmaningar som en åldrande befolkning med nya, breda, kostnadsbesparande boendelösningar som ändå främjar välbefinnande har stor betydelse. Hur skapar vi framtidens boende för att äldre personer ska kunna bo kvar hemma och klara sig på egen hand så länge som möjligt? I länets växande orter finns en bostadsbrist som hämmar utvecklingen och på delar av landsbygden hämmas nybyggnation då byggkostnaderna överstiger värdet på det färdiga huset.

Hållbart boende handlar även om tjänsteförsörjning och service kopplat till boendet; till exempel service inom äldreboenden eller IKT-tjänster (även kallat IT-tjänster eller e-tjänster) direkt in till boendet som kopplar personen till samhället och underlättar i vardagen. Energiförsörjning och sophantering är andra exempel. Sociala aspekter kring hur vi utvecklar våra boendemiljöer är även det utmaningar att hantera.

Hållbart boende uppfyller uppställda kriterier för ett utmaningsdrivet fokusområde väl. Länet har, tillsammans med övriga Smålandslän, som beskrivits en rad styrkor och andra stödjande kompetenser att tillgå som resurser. Linnéuniversitetet har även matchande forskning inom bl.a. trä, glas, energi, design, sociologi, social ekonomi, hälsa och IT. Fokusområdet ligger även väl i linje med de nationellt prioriterade fokusområdena *Hållbara attraktiva städer* och *Informationssamhället 3.0*.

Fokusområdets finansieringsmöjligheter är goda. Vinnväxtmiljön Smart Housing Smålands stöd från Vinnova är ett bevis på det. EUs ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, har också identifierat områden inom bl. a. miljö och hållbarhet, råmaterial och hälsa som fokusområden. Inom Europeiska Regionalfonden för Småland och Öarna (ERUF) finns också prioriteringar som stämmer väl med fokusområdet.

KONKURRENSKRAFTIG PRODUKTION

Våra samhällsutmaningar ger upphov till nya krav på flexibilitet och kundorientering i produktionsprocesser i näringslivet och i andra sektorer. Efterfrågan på alltmer resurssmarta produkter, tjänster och system ökar. Småskalighet utgör en framtida möjlighet, rentav en konkurrensfördel. En konkurrenskraftig produktion är en nyckelfaktor. På den nationella nivån diskuteras begrepp som nyindustrialisering och reindustrialisering flitigt och den nationella satsningen på *Produktionslyftet* innebär möjligheter för länet. Parallellt med den här utvecklingen ställs ökade krav på socialt ansvarstagande och goda arbetsvillkor genom hela förädlingskedjan.

I Kronobergs län finns många tillverkande företag varav flera verkar på en internationell marknad. Länet har även högteknologiska tillverkande företag, men ett stort antal av länets tillverkande företag klassificeras som låg- eller medelteknologiska. Här finns möjlighet att genom förnyelse och samverkan utveckla tillverkande industri från underleverantörsnivå med prisfokus till teknologisk och kunskapsintensiv tillverkning. De tillverkande företagen kan liknas vid ”en sovande jätte”. Metaforen pekar på erfarenheter som dragits internationellt. En något förhöjd innovationsgrad i en stor sektor kan ge stora ekonomiska effekter, inte minst i form av nya arbetstillfällen.

Konkurrenskraftig produktion som ett fokusområde har bärkraft på många olika plan utifrån de identifierade kriterierna. Tillverkande industri och IKT är verkligt unika styrkor för regionen. Samverkan dessa branscher emellan är en nyckel i att utveckla nya konkurrenskraftiga produkter och produktionsprocesser. Kronoberg har även en förhållandevis stark social ekonomi med stor kompetens inom socialt ansvarstagande som bör nyttjas i större utsträckning. Information Engineering Centre och Linneus Technical Centre liksom initiativ inom yrkeshögskolor är bevis på akademisk kraft som kan stärka fokusområdet. Ett av klustret *Tunga fordons* egna fokusområden är *Effektivitet i produktutveckling och produktion*.

Konkurrenskraftig produktion är även ett av Vinnovas fyra utmaningsdrivna innovationsområden och är en nationell angelägenhet vilket stärker argumenten för fokusområdet. Även EUs Horisont 2020-program välkomnar initiativ för stärk konkurrenskraft för europeisk tillverkande industri. Inom Europeiska Regionalfonden för Småland och Öarna (ERUF) finns också prioriteringar som stämmer väl

med fokusområdet. Finansieringsmöjligheterna anses därmed som goda. Den mindre delen storföretag som kan stödja finansiellt kan kompenseras av en ökad regional sammanhållning. Kampradstiftelsens fokus på såväl entreprenörskap som initiativ i glesbygd är också en möjlighet.

Åtgärdsförslag:

- Utveckla *Hållbart boende* och *Konkurrenskraftig produktion* till utmaningsorienterade och starka fokusområden med internationell konkurrenskraft.
- Utveckla nya samt vidareutveckla befintliga innovationsmiljöer med koppling till *Hållbart boende* och *Konkurrenskraftig produktion*

INNOVATIONSUTVECKLING INOM FÖRETAG OCH ORGANISATIONER

MÅL 2: KRONOBERG HAR 2025 EN FÖRBÄTTRAD TILLGÅNG TILL OCH NYTTJANDEGRAD AV OLIKA SORTERS KOMPETENS SAMT EN ÖKAD FÖRÄNDRINGSVILJA OCH INNOVATIONSFÖRMÅGA

Mål två rör prioriteringar och åtgärder för innovation inom länets företag och organisationer. Det handlar om trögrörliga faktorer som värderingar, kompetens och rörlighet på arbetsmarknaden. Nyckelorden är mångfald, tolerans, öppenhet, kompetent arbetskraft samt dynamik för lärande och nya idéer. Behovet finns i alla delar av samhället – näringsliv, offentlig och civil sektor samt akademin.

PRIORITERING: UTVECKLA FÖRETAG OCH ORGANISATIONERS FÖRMÅGA ATT NYTTJA, ATTRAHERA OCH TILLVARATA OLIKA SORTERS KOMPETENS

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Svaga konkurrensmedel om talang
- Låg utbildningsnivå
- Stora behov av generationsväxling

Prioriteringen innebär:

Prioriteringen innebär att företag och organisationer bör stärka sin innovationsförmåga genom att öka mångfalden bland medarbetare utifrån till exempel kompetens, erfarenheter, ursprung, kön och ålder. Ett heterogent team har bättre förutsättningar för innovation än ett homogent team. Bland nya svenskar finns en vilja och förmåga att bidra med yrkes- och marknadskunskaper som idag inte utnyttjas i tillräcklig utsträckning. En ytterligare nyckel till stärkt innovationsförmåga är jämställdhet – att män och kvinnor ges samma förutsättningar att fullt ut tillvarata sina personliga resurser och förverkliga sina idéer och mål.

Tillgången till kreativa och kompetenta människor är en förutsättning för stärkt innovationskraft i Kronobergs län. Länet måste alltså ha en samlad förmåga att attrahera dagens och morgondagens arbetskraft. Det förutsätter att företag och organisationer uppfattas som attraktiva arbetsgivare med goda möjligheter till personlig utveckling, kreativitet och bra arbetsvillkor. I allt högre grad måste länets arbetsgivare också vara internationellt konkurrenskraftiga i kampen om talangerna. Utbildningsystemet måste också bättre matcha ett föränderligt arbetsliv i Kronobergs län genom en starkare koppling till arbetsgivarnas efterfrågan på kompetens.

Länets attraktivitet, kompetensförsörjnings behov och behov av ökad mångfald och jämställdhet i arbetslivet behandlas även i Gröna Kronoberg 2025 - den regionala utvecklingsstrategin för Kronobergs län (RUS) och i Kompetensförsörjningsstrategin.

Åtgärdsförslag:

- Lyfta goda exempel och på andra sätt verka för en ökad inflyttning av personer med efterfrågad kompetens.
- Kompetensutveckling gällande mervärdet av heterogena team och möjligheter av ett ökat nyttjande av anställdas kompetens

PRIORITERING: UTVECKLA FÖRETAG OCH ORGANISATIONERS INNOVATIONSFRÄMJANDE LEDARSKAP OCH ORGANISATIONSKULTURER

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Företags- och organisationskulturer som motverkar innovativa idéer
- Svaga konkurrensmedel om talang

Prioriteringen innebär:

Stärkta förutsättningar för innovation i länets företag och organisationer förutsätter att chefer och ledare sätter innovation högt på agendan. Ledarskapets betydelse för innovation är centralt. Ledare kan verka för en hållbar utveckling i sina organisationer genom att investera i goda förutsättningar för innovativ utveckling av processer, system, tjänster och varor. De kan utveckla incitamentsystem och en kultur som bidrar till att idéer tas om hand och vidareutvecklas till faktisk nytta för kunder och användare. En innovationsfrämjande kultur i ett företag eller en organisation är inte endast beroende av ett gott ledarskap utan medskapas i hög utsträckning av medarbetarna.

En innovativ organisationskultur är också en viktig faktor när man ska attrahera nya medarbetare. Medarbetare väljer allt oftare arbetsplatser där de får utrymme för sitt personliga utvecklingsbehov och meningsfull sysselsättning.

Genomförda fokusgrupper med ledare från länet visar på behov av att samlas och reflektera, lära av varandra och akademin i syfte att utveckla ett innovationsdrivande ledarskap. Plattformar och arenor som binder samman erfarenheter från människor från olika sektorer i samhället efterfrågas.

Åtgärdsförslag:

- Akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor arbetar tillsammans för att utveckla en Småländsk ledarskapsarena för innovationsdrivande ledarskap. Den kan t.ex. innehålla ledarutvecklingsgrupper, en regional chefsdag, anpassade utbildningar och spridning av goda exempel.

STÖD FÖR UTVECKLING AV INNOVATIONER

MÅL 3: KRONOBERG HAR 2025 ETT ÖKAT ANTAL NYA KONKURRENSKRAFTIGA FÖRETAG OCH ETT ÖKAT ANTAL INNOVATIVA IDÉER

Mål tre rör prioriteringar och åtgärder som bidrar till att en idé ska bli en innovation. För att en idé ska komma till marknaden eller nyttiggöras på annat sätt så finns faktorer som underlättar – t.ex. tillgång till och kunskap om arbetsmetoder och verktyg för innovation, tillgång till kapital samt ett ändamålsenligt stödsystem.

PRIORITERING: UTVECKLA KUNSKAPEN OM OCH NYTTJANDEGRADEN AV VERKTYG FÖR INNOVATIONSUTVECKLING

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Lågt förädlingsvärde och innovationsgrad
- Offentlig sektor svag på innovationsupphandling

Prioriteringen innebär:

Omvärlden ställer allt större krav på nyskapande och effektiva innovationsprocesser. En innovationsprocess är interaktiv och inte i första hand en linjär kedja från idé till innovation. De flesta innovationer sker genom lärprocesser där en mängd aktörer är inblandade på olika sätt, ofta inkluderande såväl partners, leverantörer och slutanvändare. Rum för experimenterande måste finnas.

Det finns flera metoder och verktyg att använda sig av – bland annat digitalisering samt utveckling och nyttjande av informations och kommunikationsteknologi. Några övriga exempel är: Öppen innovation, användardrivna processer, kund- och marknadsorientering, innovationsupphandling, system för en cirkulär ekonomi, designprocess, sociala innovationer och internationalisering. Verktyg för innovation kan med fördel införlivas i det ordinarie förnyelse- och förbättringsprocesser inom verksamheter för att ytterligare stärka detta arbete. Mer information om metoder finns i den trycksak som tagits fram kallad *Verktygslåda för innovation.*

Kunskapsnivån om olika metoder och verktyg för utveckling av innovativa idéer och innovationsförnyelse inom verksamheter i länet bör ökas. Det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet i Kronoberg kan stötta entreprenörer och innovatörer i hur dessa metoder och verktyg kan nyttjas. Likaså finns olika offentliga aktörer tillgängliga på både nationell och regional nivå som kan stötta i detta arbete så som Vinnova, Tillväxtverket, SKL, Upphandlingsmyndigheten/Konkurrensverket, Region Kronoberg, Länsstyrelsen och Linnéuniversitetet.

Åtgärdsförslag:

- Kompetensutveckling kring metoder och verktyg för innovationsutveckling
- Lyfta fram goda exempel på företag och organisationer som arbetat strategiskt med innovationsutveckling.

PRIORITERING: FÖRBÄTTRA MATCHNINGEN MELLAN INNOVATIONER OCH RISKVILLIGT KAPITAL

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Bristande matchning mellan innovationer och riskkapital

Prioriteringen innebär:

För att idéer ska kunna utvecklas fullt ut till konkurrenskraftiga innovationer på en kommersiell marknad eller till nytta för användare, krävs finansiering i alla faser av innovationsprocessen.

Aktörerna i innovationsstödssystemet påtalar vikten av att innovatörens eller företagarens fokus behöver förskjutas från bidrag till ägarkapital eller lån. Riskkapitalister påtalar ofta bristen på tillräckligt utvecklade och marknadsbeprövade innovationer att investera i. Ett större fokus på affärsplanering och involverande av kunder i innovationsprocessen efterlyses. Matchning med riskvilligt kapital måste därmed förbättras.

Två exempel på aktörer som finns med koppling till Kronoberg är nätverket Investerare Sydost och Almi Invest Småland och Öarna. Investerare Sydost sammanför investerare och affärsänglar med intresse att investera i bolag från Sydostregionen med företag som står inför tillväxt och är i behov av kapital och kompetens. Almi Invest Småland och Öarna är ett regionalt riskkapitalbolag och är ett dotterbolag till Almi Företagspartner AB som investerar i unga tillväxtbolag. Bolagen kan få stöd i både en uppstartsfas och i en expansionsfas.

Åtgärdsförslag:

- Guide till kapital för utveckling av innovationer i företag, offentlig sektor och civila samhället.
- Informera om aktuella investeringsmöjligheter

PRIORITERING: UTVECKLA ETT SAMORDNAT FÖRETAGSFRÄMJANDE OCH INNOVATIONSSTÖDJANDESYSTEM TILLGÄNGLIGT FÖR NÄRINGSLIV, AKADEMI SAMT OFFENTLIG OCH CIVIL SEKTOR

Prioriteringen bemöter följande utmaningar:

- Dåligt koordinerat innovationsstödsystem

Prioriteringen innebär:

Aktörerna inom det regionala företagsfrämjande och innovationsstödjandesystemet ska samverka för att hitta gemensamma arbetsformer och målsättningar. Gemensamma arbetssätt och verktyg ska eftersträvas liksom en förbättrad informationsdelning mellan aktörerna. Kunderna i form av innovatörer och entreprenörer ska tas om hand i en sammanhållen stödprocess, från entré till exit ur systemet.

Innovatörer och nyföretagare vittnar om snårigheten i de bidragsmöjligheter som finns. Det förekommer också att innovatörer söker bidrag parallellt i olika delar av innovationsstödssystemet. En förbättrad samordning bör ske för att undvika dubbelt sökande samt för att öka tydligheten i bidragssystemet.

Det finns även behov av er större samstämmighet gällande arbetsmodeller och mellan ägarna till systemets aktörer. T.ex. gällande att utforma av ägardirektiv och mätinstrument på ett sätt som gynnar samverkan mellan aktörerna.

Det företagsfrämjande och innovationsstödjandesystemet måste också i högre utsträckning än idag vara attraktivt och tillgängligt för innovatörer oberoende var man är verksam – i näringslivet, akademin, offentlig sektor eller civilsamhället.

Åtgärdsförslag:

- Det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet samordnar sina funktioner och utvecklar nya gemensamma arbetsformer. Till exempel innovationsråd, mentorskapsprogram och finansieringsmöjligheter. Ägardirektiv och andra styrformer samordnas och ses över av systemets ägare.
- Det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet tar gemensamt ansvar för personer som tagit kontakt med någon av aktörerna i systemet.

KAPITEL 3. STRATEGINS GENOMFÖRANDE

Den regionala innovationsstrategin (RIS) är en del av genomförandet av Gröna Kronoberg 2025 - regional utvecklingsstrategi för Kronobergs län (RUS). I RIS specificeras vilka prioriteringar som görs för att höja innovationsgraden i länet.

UTMANINGSDRIVEN INNOVATION I FOKUS FÖR SAMARBETET

Aktörer i vår region står inför utmaningar som inte alltid kan lösas av ett enskilt företag, universitet eller organisation utan kräver en effektiv samverkan mellan politik, näringsliv, civilsamhälle och forskning. Att möta de utmaningar regionen står inför kräver gränsöverskridande samarbete som tillvaratar kompetenser från olika sektorer, organisationer och erfarenhetsbakgrunder. Chefer och medarbetare bör kunna experimentera och byta erfarenheter med personer utanför organisationen.

Figur 2: Utmaningsdriven innovation

RIS framhäver vikten av att arbeta i heterogena grupper för att lösa utmaningar av gemensamt intressegrupper med god representation med hänsyn till kompetens, ålder, kön, bakgrund, användare, beställare, producenter, utförare, ledning, entreprenörer, innovatörer etc. från så väl näringsliv, akademi, offentlig sektor som civil sektor.

Nationell och internationell samverkan, omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten bör ökas i omfattning eftersom det utgör verktyg för lärande och innovation i regionen. Det handlar inte om att imitera utan att agera tidigt utifrån förändringar i omvärlden. Det utmaningsdrivna innovationsarbetet bör inbegripa samverkan med kompetenser utanför länet.

ANSVAR OCH ROLLER

Implementeringen och uppföljningen av RIS kommer att bygga vidare på den arbetsmodell som har lett fram till detta strategidokument, där samverkan mellan offentliga sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället stått i fokus. För att möta utmaningarna och driva utvecklingsarbetet framåt behöver regionens olika aktörer samhandla och samarbeta på ett målinriktat och systematiskt sätt. Samlade resurser och kompetenser ger bättre resultat. En framgångsrik implementering av RIS är beroende av en kombination av gemensamt ansvarstagande, finansiella resurser och kompetenser; att varje aktör i regionen tydliggör sitt åtagande kopplat till RIS och resurs sätter detta enligt behov och möjligheter i den egna verksamheten.

Exempel på genomförandeaktörer i Kronoberg är:

- **Näringsliv och klusterinitiativ:** lokala näringslivsarenor, Tvärdrag, ett framtida Småland Business Region, Smart Housing Småland, Tunga fordon, Information Engineering Centre, Linneaus Technical Centre, Teknikcentrum Kronoberg, Sustainable Småland, Bioenergkluster Sweden, Goda Hus, Interior Cluster Sweden, Möbelriket, Polymernet, Centrum för informationslogistik samt Glasriket.
- **Akademi, högskola och forskningsinstitut:** Linnéuniversitetet, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut (SP Trä, Glafo), yrkeshögskolor
- **Offentlig sektor:** Region Kronoberg, länets kommuner, Länsstyrelsen samt övriga statliga myndigheter med representationskontor i Kronoberg län, Energikontor Sydost
- **Civila sektorn:** Nätverket SIP, Mackens vänner, Socialt Regionalt Innovationsystem – SORIS, föreningsverksamhet, studieförbund
- **Det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet:** ALMI Företagspartner Kronoberg, ALMI Invest, Företagsfabriken, Linnéuniversitetet, Drivhuset, Videum Science Park, Nyföretagarcentrum, Enterprise Europe Network, Coompanion, Macken Företagscentrum

Genomförandet av aktiviteter kopplade till prioriteringar i RIS bör ske i samverkan och samhandling med relevanta aktörer utanför länets och landets gränser. Regioner där samverkansmöjligheter betonas är exempelvis Småland-Blekinge samt Linnéregionen. Ett särskilt samverkansavtal mellan Region Kronoberg, Linnéuniversitetet samt Regionförbundet och Landstinget i Kalmar län kommer att utvecklas där samarbete kring bl.a. innovationsfrågor av gemensamt intresse kommer att lyftas fram.

Två grupperingar identifieras med syfte att diskutera innovationsfrågor och driva RISens genomförande:

RIS ledningsforum består av representanter för akademi, näringsliv och offentlig samt civil sektor. Nyckelaktörer från lokal, regional och nationell nivå – t.ex. Kampradstiftelsen, Tillväxtverket, Vinnova – bjuds in beroende på vilka ärenden som behandlas eller som permanent medlem. RIS ledningsforum ansvarar för att driva RIS genomförande i länet samt diskutera innovationsfrågor av både praktisk och strategisk karaktär. Sammankallande för RIS ledningsforum är innovationssamordnaren på Region Kronoberg. Ordförandeposten innehas av Region Kronobergs regionala utvecklingsdirektör.

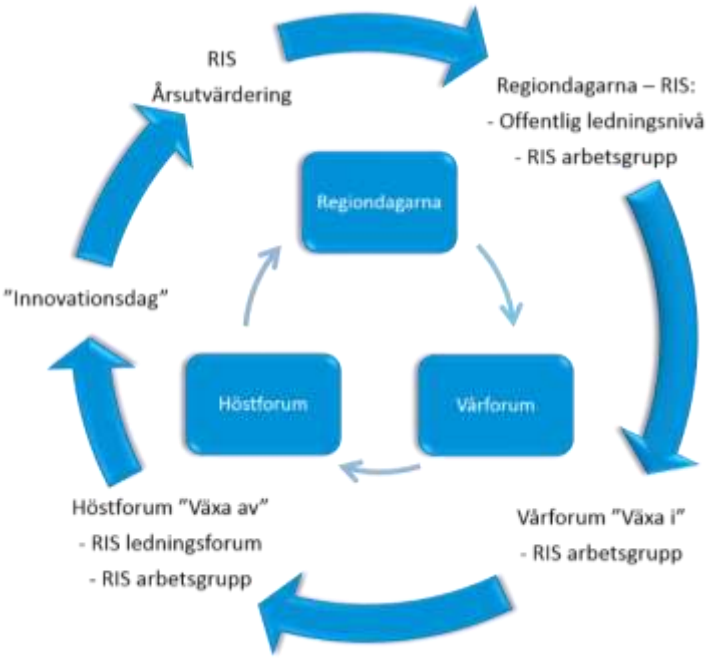

Figur 3: RIS årscykel (yttre cykeln) i förhållande till RUS lärandecykel (inre cykeln)

RIS arbetsgrupp består av innovationsansvariga tjänstemän på Region Kronoberg, Länsstyrelsen samt Linnéuniversitetet. Representanter för näringslivet och civila sektorn bjuds in beroende vilka ärenden som behandlas. RIS arbetsgrupp ansvarar för att bereda ärenden inför RIS ledningsforum samt för att initiera initiativ i linje med strategins prioriteringar i samverkan och samhandling med relevanta aktörer. Sammankallande för RIS arbetsgrupp är innovationssamordnaren på Region Kronoberg.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

RIS årscykel ingår i RUS lärandecykel där arbetet årligen följs upp och aktualitets prövas vart fjärde år. Den regionala styrningen sker genom att organisationer med regionalt och statligt stöd (i första hand Region Kronoberg, Länsstyrelsen Kronoberg och Linnéuniversitetet samt de bolag dessa äger i det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet) har ett grunduppdrag. Arbetet tydliggörs och följs upp i ovanstående organisationers separata verksamhets- och budgetplaner samt verksamhetsberättelser och årsredovisningar. Innovationsarbetet kommer att följas upp enligt de indikatorer som finns kopplade till respektive mål i RIS och RUS.

HUR GÅR VI TILL VÄGA?

Hur innovationsarbetet ska bedrivas avgörs av respektive organisation med utgångspunkt i de samtal som förs i RIS ledningsforum och RIS arbetsgrupp. De regionala innovationsaktörer som har ett övergripande ansvar, dvs. Region Kronoberg, Länsstyrelsen i Kronobergs län samt Linnéuniversitetet, har utvecklat en flerstegsmodell för stöd till innovationsutveckling har arbetats fram med avsikt att tydliggöra för klusterinitiativ och övriga potentiella projektägare på vilket sätt den regionala offentliga sektorn kan stötta idéer och initiativ beroende på vilken nivå de befinner sig.

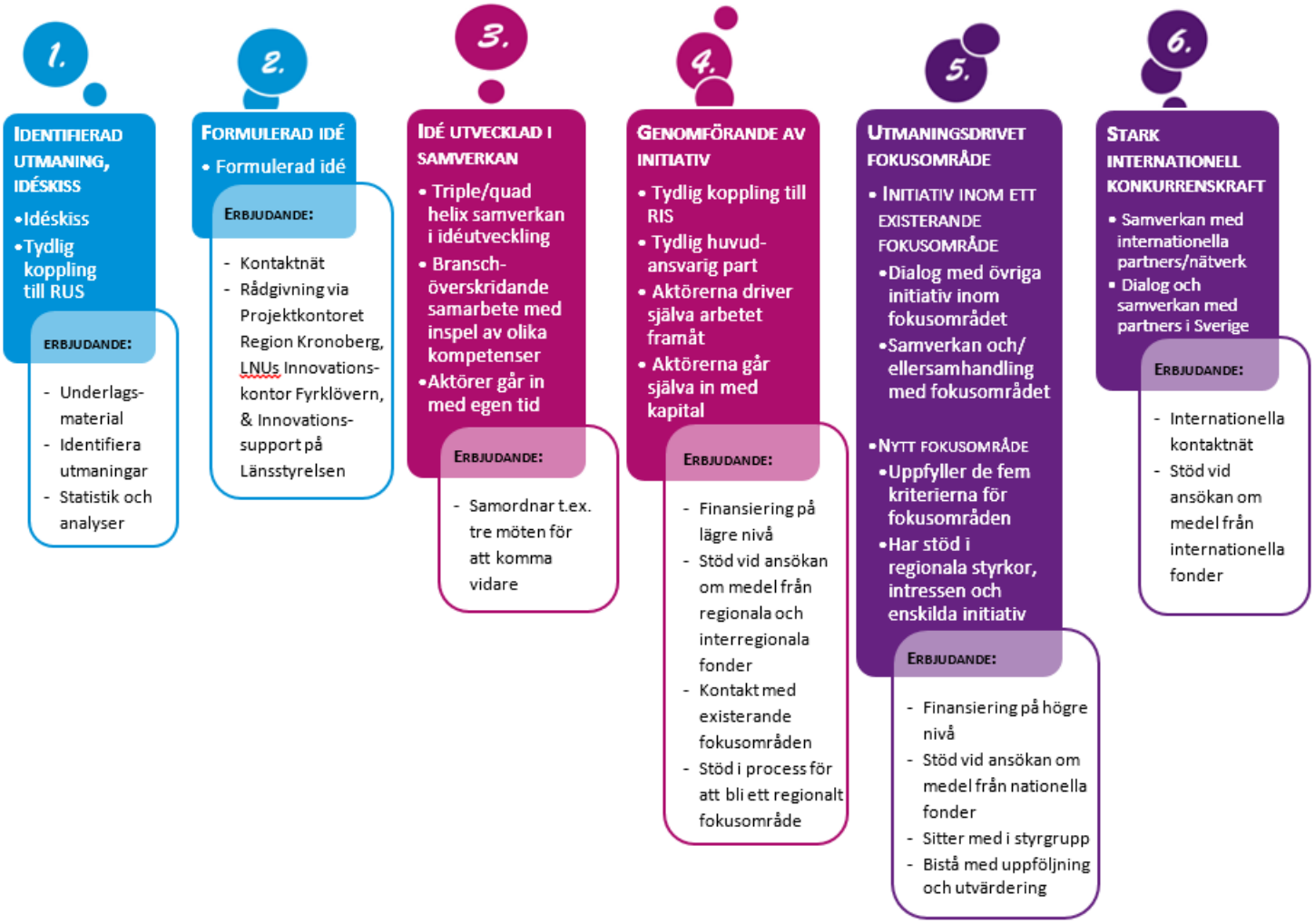

Figur 4: Flerstegsmodell för offentligt stöd till innovationsutveckling i Kronobergs län

Modellen beskriver hur en idé eller ett initiativ kan avancera i utvecklingen från idéskiss till ett utmaningsdrivet fokusområde med stark internationell konkurrenskraft. Betoning ligger på utmaningsdriven, gränsöverskridande samverkan. Koppling till existerande fokusområden samt utvecklingen av eventuella framtida fokusområden lyfts fram.

Följande kriterier kommer nyttjas för att bedöma styrkan i potentiella utmaningsdrivna fokusområden:

1. **Regionala kompetenser och internationella styrkor**
   Har aktörerna i Kronoberg internationell konkurrenskraft, kompetenser och entreprenöriell förmåga inom området?
2. **Nationellt utpekade utmaningsdrivna fokusområden**
   Ligger området i linje med de som utpekats av Vinnova som nationellt prioriterade fokusområden, inom vilka Sveriges näringsliv bedöms ha särskilt god konkurrensförmåga på den internationella marknaden?
3. **Utmaningar i Kronobergs län**
   Överensstämmer området med de specifika utmaningar, styrkor och intressen som finns i Kronobergs län?
4. **Närliggande regioners inriktning**
   Finns det likheter och synergier med fokusområden som pekats ut i närliggande regioner?
5. **Finansieringsmöjligheter**
   Svarar området mot intentioner och målsättningar som finns hos finansierande aktörer såsom EU, Vinnova, Tillväxtverket, KK-stiftelsen eller exempelvis Kampradstiftelsen?

Figur 5: Fem kriterier för utmaningsdrivna fokusområden

Nya prioriteringar kan behöva göras i takt med att vi ställs inför nya förutsättningar och nya utmaningar. De valda fokusområdena ska vara flexibla och kan kompletteras över tiden. Nya fokusområden kan mogna fram och uppfylla uppsatta kriterier.

Arbetet kommer att resurs sättas med tid (t.ex. Innovationssamordnare, Projektkontoret på Region Kronoberg, Grants and innovation office på Linnéuniversitetet, Innovationskontoret Fyrklövern, Innovationssupport på Länsstyrelsen) och pengar (t.ex. regionala 1:1-medel). Finansieringen av innovationsarbetet bör växlas upp med hjälp av tillgängliga medel. EUs program för regional utveckling så som Landsbygdsprogrammet, ERUF Småland och Öarna, Europeiska Socialfonden samt Kampradstiftelsens har prioriteringar som ligger i linje med Kronobergs regionala innovationsstrategi. Utöver detta finns tillgängliga medel från aktörer så som Vinnova, Tillväxtverket, KK-stiftelsen och EU (Interreg och Horisont2020) samt regionala och lokala stiftelser och fonder som riktar sig mot näringsliv, akademi och civila sektorn.

ORDLISTA - INNOVATION

CIRKULÄR EKONOMI	Cirkulär ekonomi handlar om att hålla jordens resurser intakta på ett lönsamt sätt. Begreppet lyfter fram affärsmöjligheter där cirkulära kretslopp används snarare än linjära processer som hittills har varit dominerande. I en cirkulär ekonomi designas produkter för att kunna återanvändas med hög kvalitet i ett tekniskt och/eller biologiskt kretslopp. Produktion och transporter sker med förnyelsebara bränslen.
FÖRETAGSFRÄMJANDE OCH INNOVATIONS-STÖDJANDE SYSTEMET	I det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet ingår aktörer som på olika sätt är finansierade av offentliga medel och har direktkontakt med entreprenören. I Kronobergs län ingår Almi, Företagsfabriken, Videum Science Park, Linnéuniversitetets Externa Relationer, Drivhuset, Ung Företagsamhet, Coompanion, Nyföretagarcentrum och Macken Företagscenter.
IKT	Informations- och kommunikationsteknologi
INNOVATION	Införandet eller genomförandet av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, nya marknadsföringsmetoder eller nya sätt att organisera affärsverksamhet, arbetsorganisation eller externa relationer
KLUSTER	Ett kluster består av företag, offentliga aktörer och universitet/högskolor från samma geografiska område som samverkar för att nå konkurrensfördelar. Kärnan i flertalet kluster utgörs av affärsdrivande företagsnätverk som samverkar kring konkreta aktiviteter som inköpssamverkan, gemensam produktutveckling etc.
KLUSTERINITIATIV	Ett klusterinitiativ är ett samarbetsprojekt mellan företag och myndigheter och/eller forsknings- och utbildningsinstitutioner som sker i syfte att stärka ett klusters tillväxt och konkurrenskraft.
QUADRO HELIX SAMVERKAN	Samverkan mellan näringsliv, akademi samt offentlig och civil sektor
SEKTORSÖVERGRIPANDE SAMVERKAN	Samverkan mellan olika sektorer så som näringslivssektorn, akademiska sektorn, offentliga sektorn och civila sektorn.
SMART SPECIALISERINGS STRATEGI	Smart specialisering innebär att en region väljer ut ett begränsat antal prioriteringar baserat på sina egna styrkor och komparativa fördelar och där det finns störst potential för en bestående effekt. Denna strategi hjälper regionerna att hitta sin verkliga innovationspotential och sedan rikta sina industri- och kunskapsstrukturer mot nya industrier och tjänster samt internationella marknader.
SOCIAL INNOVATION	Social innovation sätter det inkluderande och välmående samhället i fokus. Social innovation handlar om utveckling av nya tjänster, varor, metoder och arbetssätt som bidrar till ett inkluderande och välmående samhälle - idéer som i förlängningen förbättrar människors välstånd och förnyar sättet att tänka som individ, organisation och samhälle.
TRIPLE HELIX SAMVERKAN	Samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor
UTMANINGSDRIVEN INNOVATION	Utmaningsdriven innovation sätter utmaningen i centrum. Utifrån detta identifieras kompetenser och talanger som på bästa sätt kan bidra till att lösa problemställningen – oberoende av bransch, forskningsområde eller organisationstillhörighet.
UTMANINGSDRIVNA FOKUSOMRÅDEN	Länets fokusområden pekar ut några för länet specifika utmaningar – *Hållbart boende* och *Konkurrenskraftig produktion*. Inom dessa områden finns regionala styrkor och kompetenser hos näringsliv, forskning samt offentlig och civil sektor som kan bidra till att lösa de utpekade utmaningarna.

INDIKATORER FÖR REGIONALA INNOVATIONSSTRATEGIN

Utmaningar	RIS mål och prioriteringar	Under-indikatorer	RIS indikatorer	RUS indikatorer
RUS: - En svag sysselsättningstillväxt som följd av en hög konjunkturkänslighet och ökad global konkurrens **RIS:** - Bristande erfarenhet av forsknings- och innovationssamverkan - Svag länk mellan forskning och utbildning och näringslivets behov - Otydliga regionala styrkor och svagt profilerade innovationsmiljöer - Svaga klusterinitiativ	**Kronoberg ska 2025 utveckla länets styrkor genom utmaningsdriven samhandling mellan akademi, näringsliv, offentlig och civil sektor** - Utvecklad samverkan mellan akademi och omgivande samhälle - Utveckla miljöer som främjar utmaningsdriven innovation - Utveckla starka utmaningsdrivna fokusområden	- FoU/BRP - Andel företag som samverkar med andra företag	- **Fler sysselsatta inom valda fokusområden** (Sysselsatt dagbefolkning 20-64 år inom valda fokusområden) - **Ökad produktivitet inom den varu-producerande sektorn** (BRP/Sysselsatt inom varu-producerande sektorn)	**- Ökat antal arbetstillfällen** (Mellan 2014-2025 ska den sysselsatta dagbefolkningen i länet öka mer än medianen för riket) **- Ökad produktivitet** (Mellan 2014-2025 ska BRP/Sysselsatt i Kronobergs län ökad mer än i riket)
RUS: - Sysselsättningsgraden har minskat, men fortsatt upplever arbetsgivare svårigheter att hitta rätt kompetens **RIS:** - Svaga konkurrensmedel om talang - Låg utbildningsnivå - Demografisk utmaning och stora behov av generationsväxling - Företags- och organisationskultur som motverkar innovativa idéer	**Kronoberg har 2025 ökad förändringsvilja och innovationsförmåga samt förbättrad tillgång till och nyttjandegrad av olika sorters kompetens** - Utveckla företag och organisationers förmåga att nyttja, attrahera och tillvarata olika sorters kompetens - Utveckla företag och organisationers innovationsfrämjande ledarskap och organisationskulturer	- Andel företag som vill växa sett till anställda och omsättning - Andel företag som uppger att utveckla nya varor och tjänster som en viktig åtgärd för att växa - Andel företag som uppger att de anser att intern kompetens-utveckling är en viktig åtgärd för att växa - Företagens upplevda kompetensbrist	- **Fler utlandsfödda i arbete** (Sysselsättningsgrad utlandsfödda) - **Ökad utbildningsnivå** (Andelen eftergymnasialt utbildade av befolkningen)	**- Ökad produktivitet** (Mellan 2014-2025 ska BRP/Sysselsatt i Kronobergs län ökad mer än i riket) - **Förbättrad matchning – fler i arbete** (År 2025 ska sysselsättningsgraden i länet uppgå till minst 80 %) -**Utbildningsnivån ska öka** (År 2025 ska andelen av befolkningen med minst en gymnasial utbildning överstiga riksgenomsnittet)
RUS: - Att få fler innovativa och växande företag **RIS:** - Lågt förädlingsvärde och innovationsgrad - Offentlig sektor svag på innovationsupphandling - Dåligt koordinerat företagsfrämjande- och innovationsstödjande system - Bristande matchning mellan innovationer och riskkapital	**Kronoberg har 2025 ökat antal nya konkurrens-kraftiga företag samt ökat antal nyttiggjorda innovativa idéer** - Utveckla kunskapen om och nyttjandegraden av verktyg för innovationsutveckling - Förbättra matchningen mellan innovationer och riskvilligt kapital - Utveckla ett samordnat företagsfrämjande- och innovationsstödjande system tillgängligt för näringsliv, akademi samt offentlig och civil sektor.	- Andel innovativa företag - Andel av befolkningen som helst vill vara entreprenör - Andel företag som har tagit fram en innovation under de tre senaste åren	- **Fler sysselsatta inom kunskaps-intensiva näringslivet** (Sysselsatt dagbefolkning 20-64 år inom valda fokusområden) - **Nya arbetsställen inom kunskaps-intensiva branscher** (Antal arbetsställen med minst 1 sysselsatt per 1000 invånare inom det kunskaps-intensiva näringslivet)	- **Ökat antal arbetstillfällen** (Mellan 2014-2025 ska den sysselsatta dagbefolkningen i länet öka mer än medianen för riket) **- Ökad förnyelse-förmåga** (År 2025 ska länet ligga över medianen sett till antal arbetsställen med minst 1 sysselsatt per 1000 invånare)